

Openbare versie

VIVAT Schadeverzekeringen N.V.

Het bestuur

Burgemeester Rijnderslaan 7

1185 MD AMSTELVEEN

Datum	17 april 2019
Ons kenmerk	[...]
Pagina	1 van 20
Betreft	Besluit tot boeteoplegging

Geacht bestuur,

De Autoriteit Financiële Markten (**AFM**) heeft besloten aan VIVAT Schadeverzekeringen N.V. (**Vivat Schadeverzekeringen**) een bestuurlijke boete van € 200.000 op te leggen omdat Vivat Schadeverzekeringen als aanbieder van schadeverzekeringen op 7 maart 2017 en in de periode van 9 tot en met 14 april 2017 het bonusprovisieverbod en de norm op een passende volmachtbeloning heeft overtreden. Vivat Schadeverzekeringen heeft door het organiseren van een reis naar China en een voorbereidende bijeenkomst daartoe aan vier financiële dienstverleners bonusprovisie verschafte en aan tien (onder)gevolmachtigde agenten een niet passende volmachtbeloning. Dit zijn overtredingen van de artikelen 86d, eerste lid, en 86e, eerste lid, van het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft (**BGfo**).

Hieronder wordt het besluit verder toegelicht. In hoofdstuk 1 vindt u de relevante bedrijfsgegevens, het procesverloop en het wettelijk kader. Hoofdstuk 2 geeft de weergave van de feiten die ten grondslag liggen aan het besluit. In hoofdstuk 3 wordt de zienswijze van Vivat Schadeverzekeringen weergegeven. Hoofdstuk 4 geeft een beoordeling van de feiten, waarbij ook de zienswijze van Vivat Schadeverzekeringen aan bod komt. Hoofdstuk 5 bevat het besluit en in hoofdstuk 6 staat hoe u bezwaar kunt maken.

De openbare versie van het besluit treft u aan als bijlage.

1. Bedrijfsgegevens, procesverloop en wettelijk kader

1.1. Bedrijfsgegevens

Hieronder volgt een korte omschrijving van de voornaamste in dit boetebesluit genoemde juridische entiteiten.

- VIVAT Schadeverzekeringen N.V.
Vivat Schadeverzekeringen is gevestigd te Amstelveen en is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel (**KvK**) onder nummer 37010992 (handelsnamen o.a. Reaal en Reaal Schadeverzekeringen). Vivat Schadeverzekeringen is een aanbieder van schadeverzekeringen. Zij beschikt over een Solvency II-vergunning van De Nederlandsche Bank (**DNB**) en staat in het AFM-register ingeschreven onder nummer 12000468.
- SRLEV N.V. (SRLEV)
SRLEV is gevestigd te Alkmaar en ingeschreven in het handelsregister van de KvK onder nummer 34297413 (handelsnamen o.a. Zwitserleven en Reaal Levensverzekeringen). SRLEV is een aanbieder van levensverzekeringen. Zij beschikt over een Solvency II-vergunning van DNB en staat in het AFM-register ingeschreven onder nummer 12000373.
- VIVAT N.V. (Vivat)
De verzekeraar Vivat is gevestigd te Amstelveen. Vivat is 100% aandeelhouder van Vivat Schadeverzekeringen en SRLEV.
- Anbang Group Holdings Co. Limited (Anbang)
Per 26 juli 2015 is Anbang 100% aandeelhouder van Vivat. Anbang is gevestigd in Beijing (China).

1.2. Verloop van het onderzoek en boeteproces

Op 13 april 2017 ontvangt de AFM een anonieme melding over het aanbieden van reizen naar Beijing (China) aan adviseurs en/of bemiddelaars door Vivat Schadeverzekeringen (ook wel aangehaald als bedrijfsonderdeel Property & Casualty of P&C) en SRLEV (ook wel aangehaald als bedrijfsonderdeel Life Corporate).

Op 12 mei 2017 stuurt de AFM aan Vivat een informatieverzoek over de reis naar China. In de brief neemt de AFM op dat het informatieverzoek zowel betrekking heeft op de activiteiten van Vivat Schadeverzekeringen als op de activiteiten van SRLEV.

Op 2 juni 2017 beantwoordt Vivat het voornoemde informatieverzoek per e-mail. De brief waarmee Vivat het informatieverzoek van de AFM beantwoordt bevat 16 bijlagen. Hieronder bevinden zich onder meer i) het reisprogramma zoals dat is toegestuurd aan deelnemende financiële dienstverleners, ii) een overzicht van de aanwezige adviseurs en bemiddelaars, iii) een uitdraai van de totale productie uit 2015 en 2016 van de

Datum	17 april 2019
Ons kenmerk	[...]
Pagina	3 van 20

deelnemende financiële dienstverleners, iv) de e-mailcorrespondentie met uitgenodigde adviseurs en bemiddelaars en v) het totale kostenoverzicht van de reis, inclusief facturen.

Op 24 augustus 2017 stuurt de AFM aan Vivat een (rappel) informatieverzoek, ten aanzien van de eerder niet of niet afdoende beantwoorde vragen, met daarin tevens een aantal additionele vragen. De AFM geeft in de brief ook aan na ontvangst van de informatie met enkele medewerkers van Vivat afzonderlijk gesprekken over de reis te willen hebben.

Op 31 augustus 2017 vindt er op het kantoor van de AFM een eerste gesprek plaats met Vivat, naar aanleiding van het (rappel) informatieverzoek van 24 augustus 2017.

Op 7 september 2017 verstuurt de AFM een informatieverzoek aan zes ondernemingen die aan de door Vivat Schadeverzekeringen en SRLEV georganiseerde reis hebben deelgenomen. Dit betreft de ondernemingen [onderneming A], [onderneming B], [onderneming C], [onderneming D], [onderneming E] en [onderneming F].

Op 15 september 2017 beantwoordt Vivat het voornoemde (rappel) informatieverzoek. De brief waarmee Vivat het informatieverzoek beantwoordt bevat 28 bijlagen, waaronder facturen aan adviseurs en/of bemiddelaars, interne correspondentie over de reis en materiaal dat is gebruikt en/of gepresenteerd tijdens de reis.

Op 18 september 2017 beantwoordt [onderneming C] per e-mail het informatieverzoek van 7 september 2017.

Op 19 september 2017 beantwoordt [onderneming A] per e-mail het informatieverzoek van 7 september 2017.

Op 20 september 2017 beantwoordt [onderneming B] per e-mail het informatieverzoek van 7 september 2017.

Op 21 september 2017 beantwoordt [onderneming D] per e-mail het informatieverzoek van 7 september 2017.

Op 21 september 2017 beantwoordt [onderneming E] per e-mail het informatieverzoek van 7 september 2017.

Op 21 september 2017 beantwoordt [onderneming F] per e-mail het informatieverzoek van 7 september 2017.

Op 27 oktober 2017 neemt de AFM telefonisch contact op met [medewerker J], [medewerker K] en [medewerker L] over de in het informatieverzoek aangekondigde gesprekken. In deze telefoongesprekken licht de AFM de doelstelling en de context van het geplande gesprek toe.

Op 2 november 2017 neemt de AFM telefonisch contact op met [medewerker M] over het geplande gesprek. In dit telefoongesprek licht de AFM de doelstelling en de context van het geplande gesprek aan [medewerker M] toe.

Op 28 november 2017 vindt op kantoor van de AFM een gesprek plaats met [medewerker K]. Hierbij is een medewerker van de afdeling Juridische Zaken van Vivat aanwezig.

Datum 17 april 2019
Ons kenmerk [...]
Pagina 4 van 20

Op 29 november 2017 vindt op kantoor van de AFM een gesprek plaats met [medewerker J]. Hierbij is dezelfde medewerker namens de afdeling Juridische Zaken van Vivat aanwezig.

Op 5 december 2017 vindt op kantoor van de AFM een gesprek plaats met [medewerker M]. Hierbij is dezelfde medewerker namens de afdeling Juridische Zaken van Vivat aanwezig. De medewerker van de afdeling Juridische Zaken van Vivat overhandigt bij deze gelegenheid notulen van vergaderingen van het managementteam van SRLEV.

Op 14 december 2017 vindt op kantoor van de AFM een gesprek plaats met [medewerker N]. Hierbij is dezelfde medewerker namens de afdeling Juridische Zaken van Vivat aanwezig.

Op 21 december 2017 verstuurt de AFM verslagen van de gesprekken met [medewerker J], [medewerker K], [medewerker N] en [medewerker M], met het verzoek om deze te verbeteren en/of aan te vullen en vervolgens ondertekend te retourneren.

Op 9 januari 2018 ontvangt de AFM het verslag van het gesprek met [medewerker M] ondertekend terug. Zij heeft geen wijzigingen in het verslag aangebracht.

Op 29 januari 2018 ontvangt de AFM de gespreksverslagen van [medewerker J], [medewerker K] en [medewerker N]. [Medewerker J] en [medewerker K] hebben enkele wijzigingen aangebracht in het verslag. Deze wijzigingen zijn door de AFM overgenomen. [Medewerker N] heeft geen wijzigingen in het verslag aangebracht.

Op 26 april 2018 verstuurt de AFM een concept-onderzoeksrapport aan Vivat Schadeverzekeringen met het verzoek daarop te reageren. Tegelijkertijd stuurt de AFM een concept-onderzoeksrapport aan SRLEV.

Op 23 mei 2018 stuurt Vivat één reactie op zowel het concept-onderzoeksrapport dat aan Vivat Schadeverzekeringen is verstuurd als op het concept-onderzoeksrapport dat aan SRLEV is verstuurd.

Op 6 juni 2018 stuurt SRLEV betaalbewijzen aan de AFM waarnaar zij in bijlage A van haar reactie van 23 mei 2018 verwijst.

Op 25 januari 2019 maakt de AFM haar voornemen kenbaar om een bestuurlijke boete op te leggen aan Vivat Schadeverzekeringen wegens overtreding van artikel 86d, eerste lid, BGfo en wegens overtreding van artikel 86e, eerste lid, BGfo en aan SRLEV wegens overtreding van artikel 86c, eerste lid, BGfo.

Op 27 februari 2019 dienen Vivat Schadeverzekeringen en SRLEV gezamenlijk schriftelijk hun zienswijze in. Op 4 maart 2019 lichten zij deze mondeling toe.

1.3. Wettelijk kader

Vivat Schadeverzekeringen is een aanbieder van schadeverzekeringen. Zij werkt samen met adviseurs en bemiddelaar, en met (onder)gevolmachtigde agenten.

Door invoering van het bonusprovisieverbod voor advisering en/of bemiddeling in schadeverzekeringen zijn enkel nog afsluit- en doorlopende provisies van verzekeraars toegestaan. Met deze regelgeving is beoogd enkel provisies toe te laten indien deze geen afbreuk kunnen doen aan de belangen van de cliënt.¹ Door invoering van de norm op de passende volmachtbeloning op 1 januari 2012 zijn enkel nog commissies toegestaan die noodzakelijk zijn voor het verlenen van de dienst als gevolmachtigde agent of deze mogelijk maken. Met deze regelgeving is beoogd dat het niet langer mogelijk is om commissies te betalen of te ontvangen indien deze afbreuk doen aan de verplichting van de aanbieder of gevolmachtigde agent om zich in te zetten voor de belangen van de cliënt.²

Hieronder volgt een overzicht van het wettelijk kader van beide normen, zoals neergelegd in de artikelen 86d, eerste lid, en 86e, eerste lid, BGfo. Beide artikelen zijn gebaseerd op artikel 4:25a, eerste lid, Wet op het financieel toezicht (**Wft**) op grond waarvan regels gesteld kunnen worden met betrekking tot *“de beloning of vergoeding, in welke vorm ook, voor het aanbieden, adviseren, bemiddelen of optreden als gevolmachtigde agent of ondergevolmachtigde agent inzake een financieel product, en de wijze van uitbetaling daarvan”*.

Artikel 86d, eerste lid, BGfo

In artikel 86d, eerste lid, BGfo is het volgende bepaald:

“Een aanbieder, bemiddelaar of adviseur verschaft of ontvangt voor het bemiddelen of adviseren inzake een schadeverzekering, niet zijnde een betalingsbeschermer, individuele arbeidsongeschiktheidsverzekering of een overlijdensrisicoverzekering, geen andere provisies dan:

- a. provisies die worden verschaft door of aan de cliënt of degene die namens hem optreedt, tenzij de hoogte van deze provisies kennelijk onredelijk is gelet op de aard en reikwijdte van de financiële dienstverlening;*
- b. afsluitprovisies of doorlopende provisies, mits de bemiddelaar of adviseur kosteloos op verzoek van de cliënt op begrijpelijke wijze mededeling doet van het bestaan, de aard en het bedrag of, indien het bedrag niet kan worden achterhaald, de wijze van berekening van de provisie of in geval van provisie in natura de waarde in het economisch verkeer voordat de desbetreffende financiële dienst wordt verleend;*
- c. provisies die noodzakelijk zijn voor het verlenen van de financiële dienst of de desbetreffende dienst mogelijk maken; of*
- d. relatiegeschenken, voor zover de gezamenlijke waarde daarvan op jaarbasis niet meer bedraagt dan € 100.”*

Provisie is in artikel 1:1 van de Wft als volgt gedefinieerd: *“beloning of vergoeding, in welke vorm dan ook, voor het bemiddelen of adviseren ter zake van een financieel product of het verlenen van een beleggingsdienst of nevendienst”*.

¹ Stb. 2009, 401, p. 19.

² Stb. 2011, 515, p. 16.

In de Nota van Toelichting bij artikel 86d BGfo is opgenomen dat dit artikel is gebaseerd op het eerdere 149a BGfo. In de toelichting op dit artikel staat over de uitzondering op het bonusprovisieverbod onder meer: *“Het verschaffen van vaste vergoedingen voor het bemiddelen of adviseren kan behalve in de vorm van geld ook in natura plaatsvinden. Hierbij kan worden gedacht aan het door een aanbieder leveren van adviessoftware of opleidingen aan een bemiddelaar of adviseur. Vanwege het niet-geldelijke karakter van dergelijke vergoedingen kunnen deze moeilijk worden omgerekend naar een per tot stand gekomen overeenkomst verschaft of ontvangen bedrag. Deze niet-geldelijke vergoedingen kunnen echter wel de kwaliteit van de dienstverlening van een bemiddelaar of adviseur ten goede komen en daarmee evident in het belang van de klant zijn. Aan deze voorwaarden wordt niet voldaan wanneer bijvoorbeeld een opleiding gepaard gaat met luxe extra’s die niet noodzakelijk zijn voor de kwaliteit van de opleiding op zich of wanneer de aangeboden software enkel gericht is op de verkoop van een of meer specifieke producten van een specifieke aanbieder.”*³

Artikel 86e, eerste lid, BGfo

In artikel 86e, eerste lid, BGfo is het volgende bepaald:

“Een aanbieder, gevolmachtigde agent of ondergevolmachtigde agent verschaft of ontvangt voor het optreden als gevolmachtigde agent of ondergevolmachtigde agent rechtstreeks of middellijk geen commissie die niet noodzakelijk is voor het verlenen van de dienst of deze mogelijk maakt.”

In artikel 86e, tweede lid, BGfo wordt een uitzondering gemaakt voor onder meer relatiegeschenken, voor zover deze gezamenlijk op jaarbasis de waarde van € 100 niet overstijgen.

Commissie is in artikel 1 BGfo als volgt gedefinieerd: *“beloning of vergoeding, in welke vorm dan ook, voor het optreden als gevolmachtigde agent of ondergevolmachtigde agent”*.

Over de norm op de passende volmachtbeloning is in de Nota van toelichting het volgende opgenomen: *“Wat in ieder geval niet langer is toegestaan zijn beloningen die de aanbieder of de gevolmachtigde agent een prikkel geven om hun zorgplicht jegens de consument niet na te leven. Een vergoeding die niet in redelijke verhouding staat tot de verrichte werkzaamheden zal uiteindelijk in de kosten voor de consument worden doorberekend. Daarmee doet een dergelijke vergoeding uiteindelijk afbreuk aan de plicht van zowel de aanbieder als de gevolmachtigde agent om zich voor de belangen van de klant in te spannen. Dat geldt ook voor vergoedingen die tot doel hebben productie of omzetgroei te belonen en daarmee perverse prikkels veroorzaken. Wanneer in de dienstverlening van de gevolmachtigde agent door de hoogte van de commissie perverse prikkels ontstaan wordt daarmee de kwaliteit van de dienstverlening ondermijnd en worden de belangen van de cliënt geschaad.”*⁴

2. Feiten die aanleiding vormen voor het besluit

Hieronder volgt een weergave van de relevante feiten, zoals die nader zijn uitgewerkt in het onderzoeksrapport.

Vivat Schadeverzekeringen en SRLEV hebben samen een vijfdaagse reis naar China georganiseerd voor financiële

³ Stb. 2009, 401, p. 20.

⁴ Stb. 2011, 515, p. 16-17.

Datum 17 april 2019
Ons kenmerk [...]
Pagina 7 van 20

dienstverleners die adviseren over en/of bemiddelen in producten van Vivat Schadeverzekeringen en/of SRLEV of optreden als gevolmachtigd agent van Vivat Schadeverzekeringen. Doel van de reis was om de intermediairs te laten kennismaken met de Chinese cultuur en manier van zaken doen, in het bijzonder waar het ging om Anbang, de aandeelhouder van Vivat. Vivat had gesignaleerd dat bij intermediairs negatieve percepties bestonden over haar Chinese aandeelhouder, wat haar op een marktachterstand zette. De reis was een poging om het beeld te corrigeren. De reis vond plaats van 9 tot en met 14 april 2017. Op 7 maart 2017 was er een voorbereidende bijeenkomst in het Koninklijk Instituut voor de Tropen (**KIT**) in Amsterdam.

Aan de reis namen deel:

- 35 medewerkers van 30 door Vivat Schadeverzekeringen en SRLEV uitgenodigde financiële dienstverleners;
- 2 overige gasten (medewerkers van PwC en de Bank of China);
- 9 medewerkers van Vivat Schadeverzekeringen, SRLEV of Vivat.

De criteria om als financiële dienstverlener te worden uitgenodigd voor deelname aan de reis zijn door Vivat Schadeverzekeringen en SRLEV niet vastgelegd. Uit e-mailwisselingen blijkt dat het voornamelijk ging om i) de intensiteit van zaken doen met Vivat Schadeverzekeringen of SRLEV dan wel de aanwezige potentie, ii) het openstaan voor het veranderen van de perceptie over de aandeelhouder van Vivat en iii) interesse in technologie en innovatie.⁵

De totale kosten van de reis bedroegen circa € 111.300. Van dit bedrag is circa € 75.500 in rekening gebracht bij de uitgenodigde financiële dienstverleners⁶ (gemiddeld circa € 2.160 per deelnemer). Circa € 3.800 is in rekening gebracht bij de overige twee genodigden en circa € 32.000 is door Vivat Schadeverzekeringen en SRLEV niet in rekening gebracht.

Het programma van de reis was – samengevat – als volgt:

Daag 1: zondag 9 april

- Vertrek vanaf Schiphol

Daag 2: maandag 10 april

- Bezoek Chinese muur locatie Mutianyu
- cocktailborrel en diner in het hotel / casual dinner

Daag 3: dinsdag 11 april

- Sightseeing Tiananmen Square, Verboden stad en/of Jingshan Park
- Bezoek inclusief lunch bij Bank of China. Presentatie over: Fintech, Block Chain & International Finance
- Bezoek Anbang. Presentatie Anbang over Technologische innovatie / Schetsen economische situatie → welke trend zien zij. Hun blik op de toekomst. Hoe gaat het daar met beleggingen / visie. Eigen visie en strategie (Anbang). Borrel en diner.

⁵ Zie paragraaf 2.3.3 onderzoeksrapport.

⁶ Waarvan circa € 38.300 aan de veertien door Vivat Schadeverzekeringen uitgenodigde financiële dienstverleners. Deze veertien financiële dienstverleners hebben in totaal zestien mensen afgevaardigd.

Dag 4: woensdag 12 april

- Bezoek Nederlandse Ambassade in Beijing. Ontmoeting / kennismaking Nederlandse Ambassadeur – rondleiding. Workshop over begrip Chinese Cultuur / Verschil Nederland – China etc. en Workshop / succesverhaal door Nederlands bedrijf gevestigd in Beijing. Lunch op de Ambassade. Presentatie / workshop verzorgd door bedrijf in Fintech industrie ([onderneming H]), Nederlands bedrijf gevestigd in Beijing en/ of Chinees bedrijf gevestigd in Nederland. Inzoomen verschillen en overeenkomsten China/NL – technologische ontwikkelingen.
- Diner

Dag 5: donderdag 13 april

- Bezoek aan Social Responsibility project (of iets anders maatschappelijks ouderen in combinatie met pensioen).
- Vrije middagbesteding – excursie naar bv Temple of Heaven, Zomerpaleis, Fietstocht door de Hutongs.
- Diner

Dag 6: vrijdag 14 april

- Vertrek Beijing China naar Schiphol Nederland

3. Zienswijze Vivat Schadeverzekeringen en SRLEV

Als gezegd, hebben Vivat Schadeverzekeringen en SRLEV gezamenlijk hun zienswijze gegeven. Deze zienswijze zal hieronder daarom ook gezamenlijk worden weergegeven. Vivat Schadeverzekeringen en SRLEV hebben het volgende naar voren gebracht:

Vivat Schadeverzekeringen en SRLEV stellen voorop dat zij de ontstane situatie betreuren. Het is nooit hun bedoeling geweest om het provisieverbod te overtreden of om de grenzen daarvan op te zoeken. Zij hebben altijd de intentie gehad om binnen de kaders van het BGfo te blijven en menen ook dat de aangeboden studiereis naar China binnen die grenzen viel. Vivat Schadeverzekeringen en SRLEV zijn binnen de grenzen van artikel 86c, d, en e BGfo gebleven door de relevante kosten van de reis volledig, of in ieder geval in meer dan voldoende mate aan de deelnemende financiële dienstverleners door te belasten. Nu de aangeboden reis – anders dan de AFM stelt – ook geen exclusief karakter had, is die reis daarom niet aan te merken als een beloning. Zij lichten dit als volgt toe:

- **AFM hanteert onjuiste verdeelsleutel**

Aan de studiereis naar China hebben 46 personen deelgenomen. Naast de 35 medewerkers van financiële dienstverleners bestond het reisgezelschap uit negen medewerkers van Vivat en twee overige gasten. Het zou onterecht zijn om de voor het gehele reisgenootschap gemaakte kosten volledig voor rekening te laten komen van de 35 medewerkers van financiële dienstverleners. Niet in te zien is in hoe de aanwezigheid van de Vivat-medewerkers kwalificeert als beloning voor de financiële dienstverleners. Het doel van de reis was om de financiële dienstverleners kennis te laten maken met Anbang, de Chinese (financiële) cultuur en ontwikkelingen in de Chinese financiële sector, en om vooroordelen en de daaruit voortvloeiende marktachterstand van Vivat Schadeverzekeringen en SRLEV weg te nemen. Anbang was de eerste grote Chinese speler die de Nederlandse verzekeringsmarkt betrad en stuitte daardoor op onbegrip. Vivat wilde

met de studiereis de onwetendheid over Anbang en China wegnemen, niet alleen onder de financiële dienstverleners, maar ook onder de eigen medewerkers van wie het merendeel nog nooit in China was geweest en relatief onbekend was met de nieuwe Chinese moedermaatschappij. De aanwezigheid van de Vivat-medewerkers tijdens de reis had enkel toegevoegde waarde voor henzelf en voor Vivat Schadeverzekeringen en SRLEV, niet voor de financiële dienstverleners. Om die reden kan hun aanwezigheid ook niet worden gezien als beloning voor de financiële dienstverleners en bestond er evenmin aanleiding om de voor deze medewerkers gemaakte kosten door te belasten aan de financiële dienstverleners. Enkel voor de twee medewerkers die tijdens de reis optraden als reisbegeleider zou dit mogelijk anders kunnen liggen. Daarbij tekent Vivat aan dat er op dit punt vanuit de wetsgeschiedenis of vanuit de AFM zelf geen enkele *guidance* bestaat, zodat het voor Vivat volstrekt onvoorzienbaar was dat zij de kosten van al haar medewerkers volledig had moeten doorbelasten aan de financiële dienstverleners.

Op basis van het voorgaande komt Vivat tot een andere verdeelsleutel van de kosten. Waar de AFM in haar onderzoeksrapport stelt dat deze kosten voor 46/46 – en dus volledig – aan de financiële dienstverleners moeten worden doorbelast, is dat volgens Vivat maar voor 35/46 het geval. De omvang van de (vermeende) provisie valt daardoor aanzienlijk lager uit.

- ***Bezoek aan Anbang kwalificeert niet als provisie***

Het bezoek aan het hoofdkantoor van Anbang, de moedermaatschappij van Vivat, kan niet worden aangemerkt als provisie. Dit onderdeel van de reis bevat een duidelijke inhoudelijke component die direct is gerelateerd aan de door Vivat Schadeverzekeringen en SRLEV aangeboden producten en vormt om die reden geen provisie. Het argument van de AFM dat Vivat Schadeverzekeringen en SRLEV een soortgelijke presentatie ook in Nederland hadden kunnen houden, overtuigt niet. Een bedrijfsbezoek en een presentatie op locatie hebben daadwerkelijk toegevoegde waarde. Kennis van het product veronderstelt eveneens kennis van de aanbieder, en dat laatste kan niet op soortgelijke wijze worden gerealiseerd met een presentatie in Nederland. Bovendien is de afweging hoe en waar een onderneming haar presentaties wenst vorm te geven voorbehouden aan de onderneming zelf. Vivat Schadeverzekeringen en SRLEV schatten de omvang van het onderdeel 'bezoek Anbang' op 10% van de reis, zodat een verlaging van 10% op de totale som van de door te belasten kosten redelijk is.

- ***Overige onterechte kosten uit rapport AFM***

Door in bepaalde gevallen uit te gaan van de economische waarde voor de hoogte van de doorbelasting van de kosten en in andere gevallen uit te gaan van de kostprijs, is de AFM niet consistent. Bovendien pakt die gekozen maatstaf soms onredelijk uit. Zo bestaat er geen aanleiding om de bijkomende kosten als gevolg van een spoedbestelling (voor bedrukte jassen en polo's) voor rekening van de financiële dienstverleners te laten komen en bestaat er evenmin aanleiding om kosten in rekening te brengen bij de financiële dienstverleners die nimmer bij Vivat Schadeverzekeringen en SRLEV zelf in rekening zijn gebracht (kosten lunch ambassade en diner Anbang).

- ***Conclusie: kosten meer dan voldoende doorbelast***

Op grond van het voorgaande komen Vivat Schadeverzekeringen en SRLEV tot de conclusie dat, na aftrek

Datum 17 april 2019
Ons kenmerk [...]
Pagina 10 van 20

van 10% van alle kosten in verband met het Anbang-bezoek, per saldo alle relevante kosten zijn doorbelast aan de financiële dienstverleners – en zelfs iets meer dan dat. Mocht de verlaging van 10% niet worden gehanteerd, dan resteert slechts een bedrag van maximaal € 5.212 dat ten onrechte niet is doorbelast aan de financiële dienstverleners, in plaats van het bedrag van € 32.000 waarop de AFM uitkomt. Dit bedrag van € 5.212 bestaat voornamelijk uit de niet doorberekende kosten van de voorbereidende bijeenkomst in het KIT (over het hoofd gezien) en – als die al zouden moeten worden meegenomen – de kosten van de lunch bij de Nederlandse ambassade en het diner bij Anbang (niet meegenomen omdat Vivat Schadeverzekeringen en SRLEV de lunch en het diner kregen aangeboden en daarvoor zelf dus geen kosten hebben gemaakt). In het licht van de geldende vrijstelling van € 100 per financiële dienstverlener is er zelfs dan dus geen sprake van een overtreding, althans geen overtreding van betekenis.

Tot slot benadrukken Vivat Schadeverzekeringen en SRLEV dat het vervoer en het verblijf tijdens de reis sober van karakter waren en dat per deelnemer gemiddeld circa € 2.000 per persoon bij de financiële dienstverleners in rekening is gebracht. Dat is een verhoudingsgewijs fors bedrag voor een vijfdaagse Chinareis, waarbij opmerking verdient dat de financiële dienstverleners door hun deelname aan de reis ook vijf dagen omzet misliepen. Commerciële reizen zijn goedkoper of bieden een langer verblijf met een uitvoeriger programma voor dezelfde reissom. Van een excessieve, exclusieve of uiterste voordelige reis was kortom geen sprake.

- **Reis niet exclusief**

Blijkens de onderzoeksrapporten is de AFM van oordeel dat zelfs als alle kosten worden doorbelast nog steeds sprake is van provisie, gelet op de exclusiviteit van de reis. Vivat Schadeverzekeringen en SRLEV weerspreken dit. Alle onderdelen van het aangeboden programma stonden evenzeer open voor andere zakelijke gezelschappen die een gelijksoortige studiereis zouden willen ondernemen, dit wellicht met uitzondering van het bezoek aan het hoofdkantoor van Anbang, maar dit betrof – als gezegd – geen beloning maar een *true business trip*. Voor zover de exclusiviteit eruit zou bestaan dat er een selectie is gemaakt voor de financiële dienstverleners die werden uitgenodigd, heeft te gelden dat die selectie niet streng was en het ook niet zo is dat zich financiële dienstverleners hebben gemeld die werden afgewezen.

Voor zover de AFM tot het oordeel zou komen dat er wel sprake is van ontoelaatbare verstrekking van provisie en een boete gepast zou achten, menen Vivat Schadeverzekeringen en SRLEV dat het omzetgerelateerde boeteregime niet kan worden toegepast omdat dit systeem voor verzekeraars wettelijke grondslag ontbeert. In de jaarverslaglegging van verzekeraars wordt namelijk geen gebruik gemaakt van het begrip netto-omzet. Artikel 2:377 lid 6 van het Burgerlijk Wetboek (**BW**), waarin dit begrip nader wordt gedefinieerd, is ingevolge artikel 2:428 lid 1 BW namelijk niet van toepassing op verzekeringsmaatschappijen. Daardoor bestaat er geen wettelijke verplichting voor verzekeringsmaatschappijen om een netto-omzet te rapporteren, nog daargelaten dat niet kan worden vastgesteld wat onder de netto-omzet van een verzekeraar zou moeten worden verstaan. Als gevolg hiervan kan het omzetgerelateerde boeteregime van artikel 1:82 Wft niet worden toegepast en dient voor de vaststelling van de boetehoogte te worden uitgegaan van het reguliere boeteregime uit artikel 1:81 Wft.

Tot slot benoemen Vivat Schadeverzekeringen en SRLEV enkele aandachtspunten ten aanzien van de publicatie van de eventuele boetebesluiten.

4. Beoordeling

De AFM is van oordeel dat Vivat Schadeverzekeringen op 7 maart 2017 en in de periode van 9 tot en met 14 april 2017 artikel 86d, eerste lid, en 86e, eerste lid, BGfo heeft overtreden en dat het opportuun is om Vivat Schadeverzekeringen hiervoor te beboeten. Dit wordt hieronder toegelicht, waarbij ook wordt ingegaan op de door Vivat Schadeverzekeringen gegeven zienswijze ter zake. De zienswijze inzake het toepasselijke boeteregime zal later worden besproken in paragraaf 5.2 en de zienswijze met betrekking tot de publicatie van het besluit in paragraaf 5.3.

4.1. De overtreding

Georganiseerde reis op zichzelf is al bonusprovisie/niet passende volmachtbeloning

De door Vivat Schadeverzekeringen en SRLEV voor 35 financiële dienstverleners georganiseerde reis heeft onmiskenbaar een exclusief karakter. Zo stond de reis uitsluitend open voor een vooraf geselecteerde groep financiële dienstverleners, met als belangrijke selectiecriteria de intensiteit van het zaken doen, een *open mind* over China en Anbang, en interesse in technologie en innovatie. Daarmee kon de uitnodiging als een blijk van waardering worden opgevat en uit de reacties van de verschillende genodigden blijkt dat dit ook het geval was. Zo antwoordt één van de financiële dienstverleners: *“Laat me beginnen met te zeggen dat ik bijzonder vereerd ben met de invitatie voor een naar mijn idee fantastische ervaring”*.⁷ Daarnaast bestaat het exclusieve karakter van de reis eruit dat bezoeken werden gebracht aan instanties/bedrijven die niet (zonder meer) voor een ieder toegankelijk waren, zoals de Nederlandse ambassade en de Bank of China. Meer in het algemeen mag worden aangenomen dat een reis als deze, in het gezelschap van geïnteresseerde en gespecialiseerde vakgenoten, een ervaring met meerwaarde oplevert, wat op zichzelf ook al een beloningscomponent is. Het geheel van de reis vormt met andere woorden meer dan de som der delen – de afzonderlijke presentaties en bezoeken.

Gelet op het voorgaande merkt de AFM de reis op zichzelf al aan als bonusprovisie/niet passende volmachtbeloning (in de zin van een niet-geldelijke beloning), ook wanneer alle kosten aan de financiële dienstverleners zouden zijn doorbelast. De overtreding is hiermee gegeven.

Kosten in onvoldoende mate doorbelast

Daarbij komt dat Vivat Schadeverzekeringen en SRLEV de kosten van de reis in onvoldoende mate hebben doorbelast aan de deelnemende financiële dienstverleners, waardoor ook sprake is van een op geld waardeerbare beloning (hierna: geldelijke beloning). De door Vivat Schadeverzekeringen en SRLEV gegeven zienswijze ter zake is aanleiding om bepaalde posten te herkwalficeren, maar het resterende bedrag overstijgt de vrijstellingsgrens van € 100 per financiële dienstverlener nog altijd aanzienlijk. De AFM licht dit als volgt toe:

⁷ E-mail van financiële dienstverlener [onderneming I] van 23 februari 2017.

Datum 17 april 2019
Ons kenmerk [...]
Pagina 12 van 20

Kosten van meereizende medewerkers Vivat Schadeverzekeringen, SRLEV of Vivat

Terecht wijzen Vivat Schadeverzekeringen en SRLEV erop dat het niet redelijk is om de kosten van alle negen eigen medewerkers voor rekening te laten komen van de financiële dienstverleners. De AFM zal uitsluitend de kosten van de twee medewerkers die optraden als reisleader meetellen als door te belasten kosten. Dit betekent dat de AFM een verdeelsleutel zal hanteren van 37/46 in plaats van 46/46 (ofwel alles), zoals in de onderzoeksrapporten is gebeurd.

Bezoek Anbang

Vivat Schadeverzekeringen en SRLEV voeren aan dat het bezoek aan het hoofdkantoor van Anbang een zakelijke bijeenkomst was en dus niet kan worden aangemerkt als een beloning. Zij schatten de 'waarde' van dit bezoek op 10% van de gehele reis en menen dat dit gedeelte dus niet had hoeven worden doorbelast. De AFM gaat erin mee dat dit bezoek op zichzelf geen beloning vormt en wil er onder de gegeven omstandigheden ook geen punt van maken dat de – door Anbang niet aan Vivat Schadeverzekeringen en SRLEV in rekening gebrachte – kosten voor het diner⁸ niet aan de financiële dienstverleners zijn doorbelast. De AFM acht het echter onjuist om dit element uit de reis te lichten en separaat te waarderen op een percentage van de totale reissom. Zoals hierboven al ter sprake kwam, moet de reis als geheel worden beoordeeld. Als – zoals in dit geval – de reis vrijwel geheel bestaat uit onderdelen die weinig of niet gerelateerd zijn aan de door Vivat Schadeverzekeringen en SRLEV aangeboden producten en diensten, moet die reis als geheel worden aangemerkt als bonusprovisie/niet passende volmachtbeloning en moeten *alle* kosten worden doorbelast om niet te worden gekwalificeerd als geldelijke beloning.

Overige posten

In de gegeven zienswijze ziet de AFM voorts aanleiding om de – door de Nederlands ambassade niet in rekening gebrachte – kosten voor de lunch⁹ niet aan te merken als door te belasten kosten, evenmin als een post aan extra kosten voor de (gestelde) spoedbestelling van de bedrukte jassen en polo's.¹⁰

Conclusie

Na herkwalificatie van diverse posten komt de AFM tot de conclusie dat de voor de berekening relevante reissom neerkomt op circa € 84.900¹¹ en dat Vivat Schadeverzekeringen en SRLEV daarvan een gedeelte van circa € 9.400¹² niet hebben doorbelast aan de financiële dienstverleners. Verspreid over de 35 deelnemers komt dat neer op een provisie in geldelijke zin van circa € 270 per deelnemer. De toelaatbare norm van maximum € 100 aan geldelijke provisie per financiële dienstverlener per jaar is daarmee overschreden.

⁸ In de onderzoeksrapporten zijn deze kosten gesteld op € 1.380.

⁹ In de onderzoeksrapporten zijn deze kosten gesteld op € 460.

¹⁰ Hoewel Vivat Schadeverzekeringen en SRLEV niet met stukken hebben aangetoond dat een opslag werd berekend voor een spoedbestelling, wil de AFM dit wel aannemen en stelt de extra kosten hiervoor op € 6.000 (bedrag genoemd in Bijlage A, p. 1, behorende bij brief d.d. 23 mei 2018, 'Reactie VIVAT onderzoeksrapporten SRLEV en VIVAT Schade Chinareis').

¹¹ Dit bedrag is als volgt samengesteld: € 35.120 aan vlieggasten, € 22.560 aan hotelkosten, € 12.850 aan lunch- en dinerkosten, € 5.490 aan kosten visa e.a., € 710 aan kosten voor het ontvangst op Schiphol, € 107 aan overige lunchkosten, € 4.140 aan kosten voor de jassen en de polo's en € 3.923 aan kosten voor de voorbereidende bijeenkomst in maart. De eerste vijf genoemde bedragen zijn tot stand gekomen op basis van een verdeelsleutel van 37/46 (toelichting zie hierboven in deze alinea). Er kunnen afrondingsverschillen zijn.

¹² Dit is de reissom van circa € 84.900 minus de in rekening gebrachte kosten ter hoogte van circa € 75.500.

Datum	17 april 2019
Ons kenmerk	[...]
Pagina	13 van 20

Geen uitzondering van toepassing

Voor de volledigheid merkt de AFM op dat geen van de in artikel 86e, tweede lid, BGfo genoemde uitzonderingen van toepassing is en dat de door Vivat Schadeverzekeringen verstrekte niet passende volmachtbeloning dus onder het verbod valt. Artikel 86d BGfo kent geen uitzonderingen.

Conclusie overtreding

Alles overwegende komt de AFM tot de conclusie dat Vivat Schadeverzekeringen met de georganiseerde reis naar China van 9 tot en met 14 april 2017 en de voorbereidende bijeenkomst op 7 maart 2017 in strijd met artikel 86d, eerste lid, BGfo bonusprovisie heeft verschaft aan 5 medewerkers van 4 financiële dienstverleners (adviseurs of bemiddelaars) en daarmee het in dat artikel neergelegde verbod heeft overtreden. Voorts heeft zij in dezelfde periode in strijd met artikel 86e, eerste lid, BGfo niet passende volmachtbeloningen verschaft aan 11 medewerkers van 10 financiële dienstverleners.

4.2. Opportunititeit boeteoplegging

De AFM acht het opportuun om Vivat Schadeverzekeringen – en SRLEV – voor de overtreding te beboeten, en licht dit als volgt toe. Het aanbieden van een reis als de onderhavige door een aanbieder van verzekeringen past niet in een gezonde, open, eerlijke en transparante financiële markt, ongeacht of de kosten van de reis al dan niet volledig worden doorbelast. De ratio achter het provisieverbod, het bonusprovisieverbod en de regels inzake passende volmachtbeloning is dat iedere vorm van oneigenlijke beïnvloeding van adviseurs, bemiddelaars of gevolmachtigde agenten moet worden voorkomen. Daarbij gaat het niet alleen om het wegnemen van financiële prikkels die hen ertoe zouden kunnen aanzetten om anders dan in het belang van de consument te handelen, maar ook om beïnvloedingsfactoren van niet-financiële aard. De onderhavige reis raakte beide aspecten; er was zowel sprake van een geldelijke als een niet-geldelijke beloning. Overtreding van de genoemde provisie- en beloningsnormen is door de wetgever aangemerkt als ernstig (boetecategorie 3). Uit de aard van die normen vloeit ook al voort dat consumenten zijn benadeeld.¹³ Beboeting ligt in beginsel dan ook in de rede. De ernst van deze specifieke overtreding, de mate van verwijtbaarheid en de overige omstandigheden van het geval geven geen aanleiding om in deze zaak te kiezen voor een lichter middel dan een boete. Wel worden deze factoren betrokken bij het vaststellen van de hoogte van de boete, zoals nader zal worden uitgewerkt in paragraaf 5.2 van dit besluit.

¹³ Rb Rotterdam 22 juli 2017, ECLI:NL:RBROT:2017:6838, r.o. 7 en Rb Rotterdam 5 december 2018, ECLI:NL:RBROT:10393, r.o. 9.1.

5. Besluit

5.1. Besluit tot boeteoplegging

Op grond van het voorgaande heeft de AFM besloten om aan Vivat Schadeverzekeringen een bestuurlijke boete op te leggen omdat Vivat Schadeverzekeringen op 7 maart 2017 en in de periode van 9 tot en met 14 april 2017 het bonusprovisieverbod en de norm op een passende volmachtbeloning heeft overtreden.¹⁴ Dit zijn overtredingen van de artikelen 86d, eerste lid, en 86e, eerste lid, BGfo.

5.2. Hoogte van de boete

Inleiding

De AFM heeft hierboven de zaak benaderd als één gezamenlijke overtreding door Vivat Schadeverzekeringen en SRLEV en zal dit ook bij het vaststellen van de hoogte van de boete doen. Dit betekent dat eerst de hoogte van de boete voor het geheel, voor beide ondernemingen gezamenlijk zal worden vastgesteld en vervolgens dit bedrag zal worden gedeeld door twee.

Toepasselijk boeteregime

Ingevolge artikel 1:82, eerste lid, Wft bedraagt de bestuurlijke boete voor een afzonderlijke overtreding van een voorschrift gerangschikt in de derde categorie 'ten hoogste 10% van de netto-omzet van de overtreder in het boekjaar voorafgaande aan de beschikking waarmee de bestuurlijke boete wordt opgelegd, indien dit meer is dan tweemaal het ingevolge artikel 1:81, tweede of derde lid, Wft toepasselijke maximumbedrag'. Het derde lid van artikel 1:82 Wft voegt hieraan toe: 'Indien de bestuurlijke boete wordt opgelegd aan een onderneming die opgenomen is in een groep met een geconsolideerde jaarrekening, worden bij de berekening van de netto-omzet de totaalbedragen gehanteerd uit de geconsolideerde jaarrekening van de uiteindelijke moederonderneming'.

De AFM stelt allereerst vast dat:

- de in deze zaak overtreden voorschriften van de artikelen 86c, eerste lid, 86d, eerste lid en 86e, eerste lid, BGfo zijn gerangschikt in de derde categorie¹⁵; en
- Vivat Schadeverzekeringen en SRLEV zijn opgenomen in een groep met een geconsolideerde jaarrekening, te weten Vivat.

¹⁴ De AFM heeft de bevoegdheid om een boete op te leggen op grond van artikel 1:80, eerste lid, Wft. Dit besluit tot boeteoplegging is genomen door het bestuur van de AFM en conform het tekeningsmandaat ondertekend door een plaatsvervangend en assistent boetefunctionaris.

¹⁵ Zie artikel 10 Besluit bestuurlijke boetes financiële sector (Bbbfs).

Datum 17 april 2019
Ons kenmerk [...]
Pagina 15 van 20

Vervolgens ligt de vraag voor of Vivat in 2018 een netto-jaaronzet kende die hoger was dan € 100 miljoen.¹⁶ In dit verband hebben Vivat Schadeverzekeringen en SRLEV aangevoerd dat Vivat als verzekeraar in het geheel geen omzetbegrip kent en het omzetgerelateerde boetesysteem in dit geval dus toepassing mist. De AFM volgt dit niet. Vivat rapporteert volgens IFRS¹⁷ en deze standaarden kennen geen vastomlijnd omzetbegrip. Het is dus in zekere zin een kwestie van interpretatie wat onder omzet moet worden verstaan. In dit geval merkt de AFM als netto-jaaronzet in ieder geval aan ‘net premium income’, ten bedrage van € 2,791 miljard.¹⁸ Deze benadering sluit aan bij het begrip omzet in het normale taalgebruik en bovendien bij de definitie die het Verbond van Verzekeraars hanteert: *“De totale tekening (= omzet) van schade-, ziektekosten- en inkomensverzekeraars bestaat uit directe en indirecte tekening (herverzekering aangenomen van andere verzekeraars)”*.¹⁹ Dit leidt tot de conclusie dat in dit geval het regime van de omzetgerelateerde boete – dwingend – van toepassing is.

Vaststellen boetehoogte

Ongeacht het geldende regime zal de boete onder de streep dienen uit te komen op een bedrag dat passend en geboden is. Bij het vaststellen van de hoogte van de boete onder het omzetgerelateerde boeteregime houdt de AFM – voor zover van toepassing – rekening met de omstandigheden en factoren genoemd in de artikelen 1b en 4 Bbbfs en de artikelen 3:4 en 5:46 van de Algemene wet bestuursrecht (**Awb**).

Zoals bij de beoordeling van de opportuniteit van boeteoplegging al is aangegeven, is overtreding van het provisieverbod, het bonusprovisieverbod en de regels inzake passende volmachtbeloning uit de aard van de norm ernstig te noemen. In dit specifieke geval merkt de AFM de overtreding qua omvang/impact aan als minder dan gemiddeld ernstig, nu het gaat om een eenmalige (studie)reis voor een groep van 35 genodigden, die zowel een geldelijke als een niet-geldelijke beloningscomponent kende, zij het steeds in beperkte mate. Zo werd bijna 90% van de gemaakte kosten daadwerkelijk aan de financiële dienstverleners doorbelast en was de reis, hoewel exclusief en daarom reeds een beloning, deels nuttig van karakter. Wat betreft de mate van verwijtbaarheid en meer in het algemeen de evenredigheid van de hoogte van de boete voor deze overtreding, merkt de AFM het volgende op. Uit de dossierstukken blijkt dat binnen Vivat Schadeverzekeringen en SRLEV het organiseren van de reis werd voorafgegaan door een kritische analyse van de provisieregels, waarbij vooral op de kosten lijkt te zijn gelet. Dat niettemin die kosten weliswaar voor het overgrote deel maar toch niet volledig werden doorbelast – naar de AFM wil aannemen vooral door verschillende kleinere slordigheden – is de verzekeraars dan ook zonder meer aan te rekenen. Ook is hun aan te rekenen dat niet dan wel onvoldoende werd onderkend dat, gelet op de exclusiviteit ervan, de reis op zichzelf al moet worden beschouwd als een ontoelaatbare vorm van (niet-geldelijke) beloning. Gezien de ratio en de bewoordingen van de beloningsregels (“beloning of vergoeding, in welke vorm ook”) hadden de verzekeraars zich dit moeten realiseren. Tegelijkertijd moet worden onderkend dat uit de wetsgeschiedenis, jurisprudentie, literatuur of AFM-publicaties niet geheel helder wordt waar de grenzen van het toelaatbare hier liggen en dat – blijkens verschillende e-mailwisselingen – Vivat Schadeverzekeringen en SRLEV op zichzelf de intentie hebben gehad om binnen de grenzen van de beloningsregels te blijven. Tot slot

¹⁶ Tweemaal het ingevolge artikel 1:81, tweede lid, Wft toepasselijke maximumbedrag is € 10 miljoen, dus het omzetgerelateerde boeteregime is van toepassing bij een netto-jaaronzet boven € 100 miljoen.

¹⁷ IFRS staat voor International Financial Reporting Standards.

¹⁸ Jaarverslag Vivat 2018, p. 11.

¹⁹ Financieel jaarverslag verzekeringsbranche 2017, p. 32.

Datum	17 april 2019
Ons kenmerk	[...]
Pagina	16 van 20

weegt de AFM mee dat Vivat Schadeverzekeringen en SRLEV zonder meer hebben toegezegd dat reizen als deze, in welke vorm dan ook, tot het verleden behoren. Meer in het algemeen stellen zij naar aanleiding van het onderzoek door de AFM meerdere 'lessons learned' te hebben geformuleerd en hun bedrijfsprocessen te hebben herzien om overtredingen als deze in de toekomst te voorkomen. De AFM heeft geen redenen om aan deze getroffen maatregelen te twijfelen.

Alles afwegende acht de AFM voor de overtreding een boetebedrag van in totaal € 400.000 passend en geboden. Voor Vivat Schadeverzekeringen betekent dit een boete van € 200.000.

Het bedrag dient binnen zes weken te worden overgemaakt op bankrekening NL54 RABO 0309 4802 99 (Rabobank Amsterdam) ten name van AFM te Amsterdam, onder vermelding van factuurnummer 4420946. Vivat Schadeverzekeringen ontvangt geen afzonderlijke factuur voor dit bedrag.

De boete moet worden betaald binnen zes weken na de datum van dit besluit.²⁰ Als Vivat Schadeverzekeringen bezwaar maakt tegen dit besluit wordt de verplichting om de boete te betalen geschorst totdat op het bezwaar is beslist. Die verplichting wordt ook geschorst als Vivat Schadeverzekeringen na de bezwaarprocedure in beroep gaat, totdat op het beroep is beslist.²¹ Over de periode dat de verplichting om de boete te betalen is geschorst, moet Vivat Schadeverzekeringen wel wettelijke rente betalen.²²

5.3. Openbaarmaking van de boete

Omdat de AFM aan Vivat Schadeverzekeringen een boete oplegt voor de overtreding van artikel 86d, eerste lid, en 86e, eerste lid, BGfo, moet de AFM het boetebesluit zo spoedig mogelijk openbaar maken, maar niet eerder dan vijf werkdagen nadat dit aan Vivat Schadeverzekeringen is toegestuurd.²³ Ook moet de AFM, indien van toepassing, zo spoedig mogelijk de indiening van een bezwaar door Vivat Schadeverzekeringen tegen de bestuurlijke boete openbaar maken.²⁴

5.3.1. Uitzonderingsmogelijkheden

De wetgever heeft het openbaar maken van bestuurlijke boetes verplicht om deelnemers op de financiële markten te informeren en te waarschuwen. Dit is in het belang van de ordelijke en transparante financiëlemarktprocessen, zuivere verhoudingen tussen marktpartijen en de zorgvuldige behandeling van cliënten.²⁵ Met de publicatieverplichtingen als opgenomen in artikel 1:97, derde en vijfde lid, Wft wordt zo spoedig mogelijk inzicht verschaft in de actuele stand van de boeteprocedure. Onder bepaalde omstandigheden

²⁰ Dit volgt uit artikel 4:87, eerste lid, en de artikelen 3:40 en 3:41 Awb.

²¹ Dit volgt uit artikel 1:85, eerste lid, Wft.

²² Dit volgt uit artikel 1:85, tweede lid, Wft.

²³ Dit volgt uit artikel 1:97, derde lid jo. artikel 1:100, eerste lid, Wft.

²⁴ Dit volgt uit artikel 1:97, vijfde lid, Wft.

²⁵ *Kamerstukken II*, 2005/06, 29 708, nr. 19, p. 301-303, p. 420-421, nr. 20, p. 30 en nr. 39, p. 8-10.

dient de openbaarmaking op grond van artikel 1:98, eerste lid, Wft uitgesteld te worden of anoniem plaats te vinden. Dit is het geval voor zover:

- de openbaar te maken gegevens herleidbaar zijn tot een natuurlijk persoon en bekendmaking van zijn persoonsgegevens onevenredig zou zijn;
- betrokken partijen in onevenredige mate schade zou worden berokkend;
- een lopend strafrechtelijk onderzoek of een lopend onderzoek door de toezichthouder naar mogelijke overtredingen zou worden ondermijnd; of
- de stabiliteit van het financiële stelsel in gevaar zou worden gebracht.

Als ook een uitgestelde of anonieme publicatie de stabiliteit van het financiële stelsel in gevaar zou brengen, blijft op grond van artikel 1:98, tweede lid, Wft de openbaarmaking achterwege.

De AFM ziet geen reden om de openbaarmaking uit te stellen of in anonieme vorm plaats te laten vinden. Er is geen sprake van één van de bovengenoemde omstandigheden die aan directe en volledige openbaarmaking in de weg staat. Van directe en volledige openbaarmaking kan daarom niet worden afgezien. Dit wordt als volgt toegelicht.

De beoogde publicatie is getoetst aan de feiten en omstandigheden die bij de AFM bekend zijn, waaronder de feiten en omstandigheden die door Vivat Schadeverzekeringen en SRLEV in hun zienswijze zijn kenbaar gemaakt. Op basis van deze feiten en omstandigheden kan de AFM niet vaststellen dat Vivat Schadeverzekeringen, SRLEV of eventuele andere betrokken partijen door directe en niet-anonieme openbaarmaking in onevenredige mate schade zou worden berokkend. Publicatie dient het maatschappelijk belang om de markt te informeren of te waarschuwen. In dit geval is het bijvoorbeeld van belang om polishouders, intermediairs en de markt in het algemeen ervan op de hoogte te stellen dat Vivat Schadeverzekeringen en SRLEV een reis hebben georganiseerd waarvan oneigenlijke beïnvloeding kon uitgaan. Ook dient publicatie ter generale preventieve werking. In verschillende uitspraken is geoordeeld dat van volledige publicatie generale preventieve werking uitgaat, en dat volledige openbaarmaking van een boetebesluit uit een oogpunt van preventie effectiever is dan anonieme publicatie.²⁶ Er kan kortom niet worden vastgesteld dat in dit geval sprake is van een individuele, bijzondere situatie, waarbij de door Vivat Schadeverzekeringen, SRLEV of eventuele andere betrokken partijen als gevolg van de publicatie te verwachten schade zodanig uitzonderlijk is, dat het belang van de bescherming van de markt daarvoor moet wijken.²⁷

²⁶ Zie Rb Rotterdam 26 januari 2017, ECLI:NL:RBROT:2017:1060; CBb 1 december 2016, ECLI:NL:CBB:2016:352; Rb Rotterdam 20 september 2016, ECLI:NL:RBROT:2016:8197; Rb Rotterdam 5 september 2016, ECLI:NL:RBROT:2016:6836; Rb Rotterdam 24 december 2015, ECLI:NL:RBROT:2015:9420; Rb Rotterdam 3 december 2015, ECLI:NL:RBROT:2015:8759; Rb Rotterdam 24 juli 2015, ECLI:NL:RBROT:2015:6173.

²⁷ Zie bijvoorbeeld Rb Rotterdam 24 juli 2015, ECLI:NL:RBROT:2015:6173; Rb Rotterdam 3 december 2015, ECLI:NL:RBROT:2015:8759 en Rb Rotterdam 24 december 2015, ECLI:NL:RBROT:2015:9420.

Datum	17 april 2019
Ons kenmerk	[...]
Pagina	18 van 20

Evenmin heeft de AFM kunnen vaststellen dat bij directe en niet-anonieme openbaarmaking een lopend strafrechtelijk onderzoek of een lopend onderzoek door de toezichthouder naar mogelijke overtredingen zou worden ondermijnd, of de stabiliteit van het financiële stelsel in gevaar zou worden gebracht.

De AFM publiceert de boete door de volledige tekst van het boetebesluit (met uitzondering van vertrouwelijke informatie) op haar website te plaatsen, onder begeleiding van onderstaand persbericht. Van het persbericht kan een Engelse vertaling worden opgenomen. Ook wordt een bericht over de boete opgenomen in de periodieke AFM-nieuwsbrieven (consumenten/professionals), wordt een bericht op Twitter geplaatst²⁸ en wordt gebruik gemaakt van een RSS-feed²⁹ en een news-alert³⁰. Bij het persbericht zal een hyperlink worden opgenomen naar een eventuele uitspraak van de voorzieningenrechter van de rechtbank op rechtspraak.nl.

De volgende basistekst wordt in het te publiceren persbericht opgenomen:

AFM legt boetes op aan SRLEV en Vivat Schadeverzekeringen voor overtreding provisieregels

SRLEV N.V. en Vivat Schadeverzekeringen N.V. hebben op 17 april 2019 boetes van totaal € 400.000 opgelegd gekregen van de Autoriteit Financiële Markten (AFM). De boetes zijn opgelegd omdat beide verzekeraars in april 2017 voor tussenpersonen een reis naar China hebben georganiseerd. SRLEV heeft hiermee het provisieverbod overtreden. Vivat Schadeverzekeringen heeft met het organiseren van de reis een vergelijkbare provisieregeling overtreden en gehandeld in strijd met de regels voor een passende volmachtbeloning.

De overtreding

SRLEV en Vivat Schadeverzekeringen hebben gezamenlijk een reis naar Beijing in China georganiseerd. Dat deden zij voor 35 medewerkers van financiële dienstverleners waarmee zij samenwerkten. Doel van de reis was om de genodigden te laten kennismaken met de Chinese cultuur en manier van zaken doen, in het bijzonder waar het ging om Anbang, de uiteindelijke aandeelhouder van beide ondernemingen. De AFM merkt een reis als deze aan als een niet toegestane vorm van beloning, ook als de uitgenodigde deelnemers zelf alle kosten dragen. De exclusiviteit van de reis maakt deze op zichzelf al tot een – niet geldelijke – beloning. In dit geval kwam daarbij dat de kosten van de reis wel grotendeels, maar niet volledig werden doorbelast. De reis leverde dus ook in financiële zin een beloning op.

Achtergrond provisieverbod

Door het provisieverbod en vergelijkbare beloningsregelingen bij onder meer pensioen- en schadeverzekeringen, betalen klanten hun financiële dienstverlener rechtstreeks. Adviseurs en bemiddelaars mogen voor deze producten in beginsel geen vergoeding of beloning (provisie) ontvangen van de aanbieder. Gevolmachtigde agenten mogen geen ongepaste commissie ontvangen. Deze verboden zorgen ervoor dat de adviseur, bemiddelaar of gevolmachtigde agent zich volledig kan richten op de

²⁸ Het bericht op Twitter zal bestaan uit de kop van het persbericht en een link naar het persbericht op de website van de AFM.

²⁹ Een RSS-feed is een automatische melding van aanpassingen op de website.

³⁰ Persbureaus en andere personen die zich hebben geabonneerd, ontvangen persberichten van de AFM via 'news-alerts'.

Datum 17 april 2019
Ons kenmerk [...]
Pagina 19 van 20

belangen van de klant en niet op oneigenlijke wijze kan worden beïnvloed door aanbieders van verzekeringsproducten. Dergelijke beïnvloeding past niet in een gezonde, open, eerlijke en transparante financiële markt.

Boetehoogte

De AFM vindt in dit geval een boete van in totaal € 400.000 (per verzekeraar € 200.000) passend. Op zichzelf is overtreding van het provisieverbod ernstig, maar de AFM heeft bij het bepalen van de boetes rekening gehouden met de omstandigheden. Dat zijn de relatief geringe omvang van de overtreding, een mindere mate van verwijtbaarheid en de door SRLEV en Vivat Schadeverzekeringen getroffen maatregelen om herhaling van overtredingen als deze te voorkomen.

Consumenten kunnen met vragen of klachten contact opnemen met het Meldpunt Financiële Markten van de AFM: 0800-5400 540 (gratis).

Journalisten kunnen contact opnemen met [...], woordvoerder AFM, via [...] of [...].

Let op: De AFM kan, al naargelang de omstandigheden op het moment van publicatie, bovengenoemde publicatietekst wijzigen of aanvullen.

Bij het persbericht op de website wordt onderstaande tabel geplaatst, met de datum van het boetebesluit. Als u bezwaar maakt tegen het boetebesluit, zal de AFM dat bekend maken door in de tabel ook de datum op te nemen waarop het bezwaarschrift is ontvangen.

Stand van zaken						
Boete is opgelegd	Bezwaar		Beroep		Hoger Beroep	
	Ingesteld	Beslissing genomen	Ingesteld	Uitspraak gedaan	Ingesteld	Uitspraak gedaan
17-04-2019						

De bijlage bij dit besluit bevat de volledige tekst van het besluit dat op de website van de AFM openbaar zal worden gemaakt, geschoond van vertrouwelijke informatie. Mocht u van mening zijn dat er desondanks vertrouwelijke tekst in staat die geschoond zou moeten worden, dan verneemt de AFM dat graag zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk binnen 3 werkdagen na bekendmaking van dit besluit.

Publicatie vindt niet eerder plaats dan nadat vijf werkdagen zijn verstreken na de dag waarop het besluit tot boeteoplegging aan Vivat Schadeverzekeringen bekend is gemaakt.³¹ De publicatie wordt opgeschort als Vivat Schadeverzekeringen verzoekt om een voorlopige voorziening als bedoeld in artikel 8:81 Awb. Publicatie wordt

³¹ Dit laat onverlet de mogelijkheid van de AFM om onder omstandigheden eerder over te gaan tot openbaarmaking (zie artikel 1:110a, eerste lid, Wft).

Datum	17 april 2019
Ons kenmerk	[...]
Pagina	20 van 20

dan in elk geval opgeschort, totdat de voorzieningenrechter uitspraak heeft gedaan of het verzoek is ingetrokken.

Als Vivat Schadeverzekeringen om een voorlopige voorziening vraagt, verzoekt de AFM dit per e-mail (boetefunctionaris@afm.nl) aan haar door te geven. Als u hiertoe niet overgaat, zal de AFM de boete openbaar maken op de wijze als hiervoor toegelicht.

5.3.2. Nadere publicatiemomenten

De AFM is op grond van artikel 1:97, vijfde lid, Wft verplicht om zo spoedig mogelijk inzicht te geven in de actuele stand van de procedure. De AFM dient de uitkomst van een bezwaarprocedure bekend te maken, alsmede dat (hoger) beroep is ingesteld en de uitkomst daarvan, tenzij het besluit op grond van artikel 1:98 Wft niet openbaar is gemaakt. Deze brief ziet niet op genoemde latere publicaties op grond van artikel 1:97, vijfde lid, Wft. In een later stadium zult u over nadere publicaties worden geïnformeerd.

6. Hoe kunt u bezwaar maken?

Iedere belanghebbende kan tegen deze beschikking bezwaar maken door binnen zes weken na bekendmaking daarvan een bezwaarschrift in te dienen bij de AFM, t.a.v. Juridische Zaken, Postbus 11723, 1001 GS, Amsterdam. Een bezwaarschrift kan ook per fax (faxnummer 020-797 3835) of per e-mail (e-mailadres bezwarenbox@afm.nl) worden ingediend. Aan deze elektronische verzending stelt de AFM nadere eisen die op haar website worden toegelicht (www.afm.nl/bezwaar). Een van die eisen is dat een bezwaarschrift niet aan andere AFM faxnummers of AFM e-mailadressen dan de hier genoemde kan worden gestuurd. De AFM neemt het bezwaarschrift alleen inhoudelijk in behandeling als aan deze eisen is voldaan.

Hoogachtend,
Autoriteit Financiële Markten

[Was getekend]
Assistent boetefunctionaris

[Was getekend]
Plaatsvervangend boetefunctionaris